

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 28 mars 1946 kl. 12 m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner angående viss ändring av 33 § lagen om val till riksdagen.

Uti de likalydande till konstitutionsutskottet hänvisade motionerna nr 193 i första kammaren av herrar *Näslund* och *Svedberg* och nr 334 i andra kammaren av herr *Skoglund* i Umeå *m. fl.* hemställas, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring av 33 § lagen om val till riksdagen, att valnämnd på landet utses för fyra år i stället för som nu för ett år samt att konstitutionsutskottet måtte utarbeta härför erforderlig lagtext».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Enligt 33 § lagen om val till riksdagen skall för varje valdistrikt å landet finnas en valnämnd av fem inom distriktet boende personer. Ordförande i denna nämnd jämte suppleant för honom förordnas av Konungens befallningshavande årligen före februari månads utgång. De fyra ledamöterna jämte två suppleanter väljas varje år å årets första ordinarie kommunalstämma eller kommunalfullmäktigsammanträde. I städer utan magistrat utses valnämnden för fyra år av stadsfullmäktige eller allmän rådstuga. Valnämnderna fungera enligt kommunala vallagen jämväl vid kommunalval.

Utskottet delar motionärernas uppfattning, att det inom landskommunerna årligen återkommande tillsättandet av valnämnd ofta bliver betungande för kommunerna, i synnerhet därest dessa omfatta ett flertal valdistrikt. En fyraårig valperiod skulle därför medföra en viss lättnad för kommunerna. Då några praktiska hinder för införandet av den längre valperioden icke synas föreligga, har utskottet ej något att erinra emot det av motionärerna framlagda förslaget. Lämpligt synes vara, att valnämnderna utses under samma år inom samtliga landskommuner. Därest valnämnd på grund av ändrad valkretsindelning eller eljest skall utses under pågående valperiod, bör mandattiden utlöpa vid den tidpunkt, då nya valnämnder allmänt skola utses. Införandet av en motsvarande ordning i sist berörda avseende beträffande valnämnder i stad utan magistrat finner utskottet för närvarande ej vara erforderligt. En fyraårig mandatperiod lärer vidare påkalla en ökning av antalet suppleanter, varför det synes utskottet lämpligt, att sådana utses till lika antal som valnämndens ordinarie ledamöter.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande motioner för sin del ville antaga följande

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 33 § lagen den 26 november 1920 (nr 796)
om val till riksdagen.

(Nuvarande lydelse)

För varje valdistrikt å landet skall finnas en valnämnd av fem inom distriktet boende personer. Ordförande i denna nämnd jämte suppleant för för honom förordnar Konungens befallningshavande årligen före februari månads utgång. De fyra ledamöterna jämte två suppleanter väljas varje år å årets första ordinarie kommunalstämma eller kommunalfullmäktigsammanträde. Det åligger kommunalstämmans eller kommunalfullmäktiges ordförande att ofördröjligen om valet underrätta valnämndens ordförande samt utan lösen låta tillställa en var av de valda ledamöterna och suppleanterna i valnämnden ett utdrag av protokollet, i vad dem rör. Om de personers namn och bostad, som blivit till ordförande och suppleant för honom utsedda, låter Konungens befallningshavande i länskungörelserna meddela underrättelse.

(Föreslagen lydelse)

För varje valdistrikt å landet skall finnas en valnämnd av fem inom distriktet boende personer, vilka utses för fyra år. Ordförande i denna nämnd jämte suppleant för honom förordnas av Konungens befallningshavande före februari månads utgång året näst efter det, då allmänna val av kommunalfullmäktige ägde rum. De fyra ledamöterna jämte lika antal suppleanter väljas under nyssnämnda år å första ordinarie kommunalstämma eller kommunalfullmäktigsammanträde. Utses ny valnämnd under annat år än nu sagts, skall valet avse allenast den tid, som återstår av löpande fyraårsperiod. Det åligger kommunalstämmans eller kommunalfullmäktiges ordförande att ofördröjligen om valet underrätta valnämndens ordförande samt utan lösen låta tillställa en var av de valda ledamöterna och suppleanterna i valnämnden ett utdrag av protokollet, i vad dem rör. Om de personers namn och bostad, som blivit till ordförande och suppleant för honom utsedda, låter Konungens befallningshavande i länskungörelserna årligen meddela underrättelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1947.

Stockholm den 29 mars 1946.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: herrar *Hallén, Källman, Herlitz**, *Karl August Johanson**, *Elmgren, Björck, Oscar Mattsson, John Gustavson, Lindén, John Sandberg, Bror Nilsson, Thorell**, *Nordström i Torsby**, *Nilsson i Göteborg, Kyling, Norén, Spångberg, Hansson i Skediga, Hægglom och Larsson i Stockholm**.

*) Ej närvarande vid justeringen.